

2. Боняк В. О. Конституційне право людини і громадянина на освіту та його забезпечення в Україні: дис. ... канд. юрид. наук. 12.00.02. К. 2005. 205 с.

3. Мельничук О. Ф. Конституційно-правове забезпечення права на освіту в Україні в контексті європейського досвіду: дис. ... д-ра. юрид. наук. 12.00.02. К. 2015. 459 с.

Ключові слова: право на освіту, гарантії захисту права на освіту, класифікація гарантій права на освіту, захист прав учасників освітнього процесу, компаративний аналіз гарантій права на освіту.

Ключевые слова: право на образование, гарантии защиты права на образование, классификация гарантий права на образование, защита прав участников образовательного процесса, компаративный анализ гарантий права на образование.

Key words: right to education, guarantees of protection of the right to education, classification of guarantees of the right to education, protection of the rights of participants in the educational process, comparative analysis of guarantees of the right to education.

Заволока Вікторія Олексіївна

Національний університет «Одеська юридична академія»

аспірантка 3-го року навчання

кафедри загальної теорії права та держави

РЕЦЕПЦІЯ ПРАВА ТА ПРАВОВА СПАДЩИНА: ДО ПРОБЛЕМИ СПІВВІДНОШЕННЯ КАТЕГОРІЙ

Розвиток законодавства в Україні має за мету, передусім, зміну застарілих норм, які не враховують всі проблеми сучасного суспільства. Допоміжним чинником, на данному етапі розвитку слугує досвід країн Європи, які певним чином подолали дані складнощі.

У зв'язку із цим, цікавими є звернення до дослідження категорій рецепції та правової спадщини країни, які викликають у науковців багато питань. Стійкість тієї чи іншої правової системи забезпечується, як правило, правовим менталітетом, правовими традиціями та іншими складовими правової спадщини – «являє собою сукупність зв'язків, відносин і результатів правового розвитку минулих історичних епох в межах окремої правової культури, правової системи або правової сім'ї. Вона втілена в сукупності правових цінностей,

закладених в основу будь-якої правової системи, за допомогою яких існує, функціонує і розвивається право» [2, с. 8].

Цікавою є думка науковця М. Ю. Рязанова, який вказує, що правова спадщина органічно входить в систему правової культури, будучи, з одного боку, набором характеристик і способів розгляду самої правової культури, з іншого боку – її своєрідною «правовою пам'яттю». Таким чином, правова культура сама визначає, що слід зберігати, а від чого відмовитися, оскільки пам'ять правової культури, сформована в чому завдяки об'єктам правового спадщини, які виражені у вигляді правових цінностей, як статичних елементах і правовому досвіді, який знаходить своє вираження в предметних правових формах (юридичні інститути, суд, юридичні спеціальності; нормативно-правові акти та т. п.); в способах юридичної діяльності, юридичній мовою, термінології; в системі правовідносин (суб'єкти, об'єкти правовідносин); формах і способах юридичного мислення індивіда, правових теоріях і ідеологіях тощо. Отже, правова культура не є пасивним сховищем правової пам'яті, а повинна бути підхоплена іншими індивідами, щоб не бути схильною до зникнення [5].

Не можна обійти і думку Л. В. Авраменко, яка під правовою спадщиною розуміє «сукупність висновків, поглядів, зв'язків, відносин, які є результатом правового досвіду її народу та перебувають у розпорядженні сучасного покоління як його досягнення (власність)» [1, с. 6]. Стан правової спадщини легко прослідковується у стані правової культури країни, яка своєю чергою відображається у всіх проявах юридичної діяльності, зокрема стосовно рецепції права складно не погодитись з багатьма науковцями, які стверджують, що не існує єдності серед розуміння категорії рецепції права.

Так, наприклад, З. П. Мельник розуміє її як «складний процес, який не зводиться до механічного перенесення певних нормативних положень, а передбачає подальше засвоєння і використання ідей, принципів, інститутів щодо правової системи інших часів та інших народів як добровільне запозичення, а не примусове, як свідоме запозичення, як однобічне запозичення, як запозичення, що відбувається

за ініціативи суб'єкта – реципієнта, як запозичення, що є можливим у рамках взаємодії більш-менш однорідних правових систем» [3, с. 8].

В той же час, в юридичній енциклопедії трактується данна категорія як «у широкому значенні слова усвідомлене запозичення й освоєння багатства чужої культури з метою збагачення її власної». А Г. І. Муромцев підкреслює, що правова рецепція передбачає тільки добровільне сприйняття іноземного права в якості регулятора відносин даного суспільства [4].

Найбільш поширеною помилкою законодавців в країні є сліпе запозичення особливостей зарубіжних країн, які не можуть співіснувати із правовою спадщиною тієї чи іншої країни. Таке непродумане впровадження зарубіжних цінностей не слугує початкової меті, вирішення проблем законодавства, а тільки генерує ще більшу кількість проблем в українському законодавстві.

Характерною спільною рисою категорії рецепція права та правова спадщина є те, що обидві категорії не можуть існувати без досвіду країн, які мають певні національні риси. Але все таки правова природа в даних категоріях різна. При запозиченні норм із правової спадщини, сприймається як позитивна, так негативна практика країни, стосовно рецепції права, то вона вибирає у себе тільки найпозитивніші моменти, які можуть бути використані в законодавстві країни. Також необхідно враховувати, що рецепіювання норм, не може провадитись без нових інститутів, в правій спадщині такої особливості ми не зустріли.

Література

1. Авраменко Л. В. Місце поняття «наступність» у категоріальному апараті теорії права. Проблеми законності: респ. міжвідом. наук. зб. / Відп. Ред. В. Я. Тацій. Х.: Нац. Юрид. Акад. України, 2006. Вип. 82. С. 6.
2. Завальнюк В. В. Правові традиції та антропоцентричне розуміння правової реальності. Митна справа. 2014. № 4 (94). С. 8.
3. Мельник З. П. Рецепція права як засіб вдосконалення правової системи (теоретико-правовий аспект): автореф... Дис. ... канд. Юрид. Наук: спец. 12.00.01. К., 2009. С. 8.
4. Муромцев Г. И. Источники права в развивающихся странах Азии и Африки: система и влияние традиции. М., 1987. 152 с.
5. Рязанов М. Ю. Правова спадщина як складова правової культури [Електронний ресурс] / М. Ю. Рязанов // Концептуалізація та використання правової спадщини: матеріали Всеукр. круглого столу (26 грудня

2018 р., м. Одеса) / Нац. ун-т «Одес. юрид. акад.», каф. загальнотеорет. юриспруденції.– Електронні дані.– Режим доступу: <http://hdl.handle.net/11300/11604>.

Ключові слова: категорія, рецепція, правова спадщина, правова культура, правові знання.

Ключевые слова: категория, рецепция, правовое наследие, правовая культура, правовые знания.

Key words: category, reception, legal heritage, legal culture, legal knowledge.

Підгородський Богдан Мирославович
Національна академія внутрішніх справ
аспірант кафедри теорії держави та права

ФУНКЦІЇ ЮРИДИЧНОЇ КОНСТРУКЦІЇ У ПРАВОРЕАЛІЗАЦІЙНІЙ СФЕРІ

Не дивлячись на те, що питання юридичної конструкції є суто теоретичним елементом юриспруденції, проблематика практичних аспектів втілення абстрактних юридичних явищ залишається однією із актуальних та прикладних серед інших проблем теоретичної юриспруденції. Як свідчить юридична практика, прикладний, прагматичний характер теоретичних парадигм розкривається через призму притаманних для цих конструкцій функцій.

Варто наголосити на тому, що функціональна роль юридичних конструкцій знаходить свій вираз у декількох площинах, наприклад, таких як законотворчій та правореалізаційній, що у свою чергу вказує на наявність як спільних, так і відмінних функцій.

Акцентуючи свою увагу на предмет нашого дослідження із загальнотеоретичної точки зору, варто звернути увагу на наукові погляди Д.С. Пономарьова [1, с. 82], В.В. Чевичелова [2, с. 97–126] та Г.В. Нелипович [3, с. 8], які вказують на те, що юридична конструкція виконує такі основні функції – гносеолого-методологічну і техніко-юридичну, де в першому випадку зазначається про роль юридичних конструкцій як методу пізнання права, а другому – про роль у регламентації суспільних відносин та структуризації галузей права). При